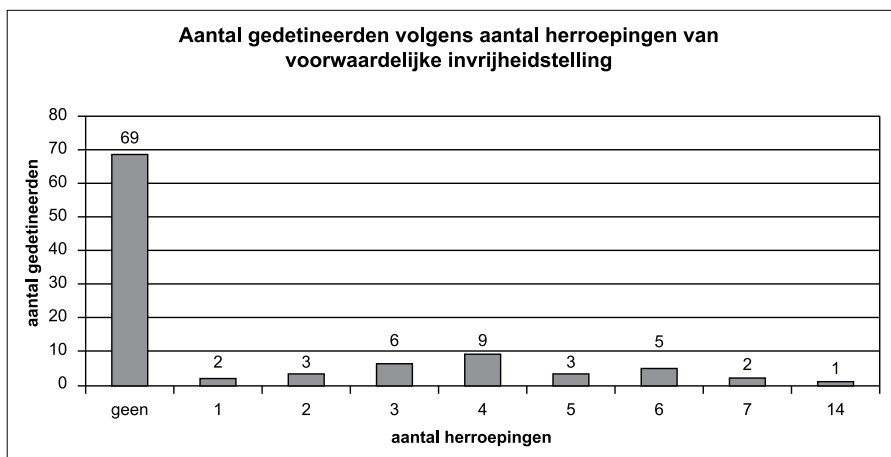
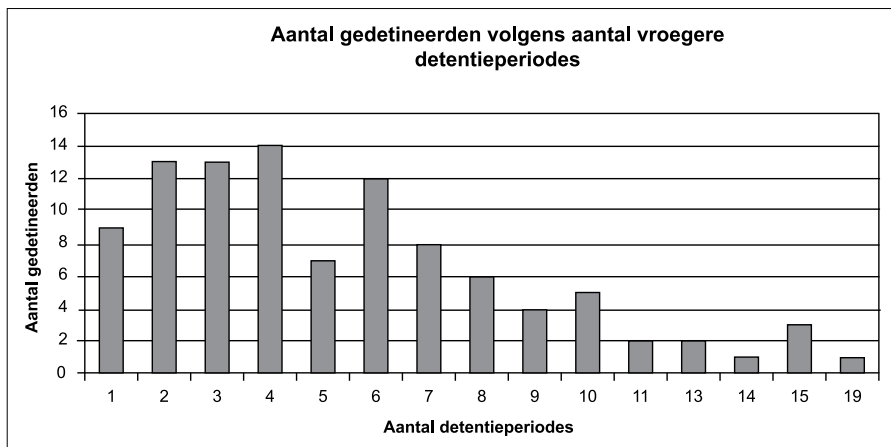

Figuur 10. Aantal gedetineerden volgens aantal herroepingen van voorwaardelijke invrijheidstelling

Figuur 11. Aantal gedetineerden volgens aantal eerdere detentieperiodes

MENSENRECHTEN

STRAATSBURG FLASH JANUARI T.E.M. JUNI 2010

In deze bijdrage wordt een overzicht gegeven van de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens inzake strafrecht uit de eerste helft van 2010. Het is uiteraard onbegonnen werk om hierbij exhaustief te werk te gaan, daarom wordt ook gefocust op enkele belangwekkende arresten.

Eerst wordt mensenhandel vanuit een mensenrechtelijke bril bekeken. Dan wordt gekeken naar het absolute karakter van het verbod van foltering bij een *"ticking time bomb scenario"* en naar de gevolgen van het miskennen van art. 3

EVRM voor de bewijsvoering. Ook het belang van mensenrechten in de strijd tegen het terrorisme wordt benadrukt, meer bepaald inzake fouillering en detentie voor onbepaalde duur van vreemdelingen die van terrorisme verdacht worden. Verder wordt ook een zaak van interceptie en aanhouding op volle zee toegelicht. Ten slotte wordt het recht van gedetineerden om te huwen uit de doeken gedaan.

Mensenhandel

De zaak *Rantsev t. Cyprus en Rusland*¹ draait rond de 20-jarige Russin Oxana Rantseva die in

¹ Hof Mensenrechten 7 januari 2010, nr. 25965/04, *Rantsev t. Cyprus en Rusland*.

Cyprus toekwam op basis van een zogenaamd “artiestenvisum”. Ze werd evenwel gedwongen om zich te prostitueren in een “cabaret”. Na drie dagen slaagde ze er in weg te vluchten, maar ze werd enkele dagen later opgespoord door de cabaretuitbater die haar naar de politie bracht met het oog op haar uitwijzing, zodat hij in haar plaats een vervangster kon laten overkomen. Aangezien ze niet illegaal in het land was, werd ze niet aangehouden. De politie vroeg aan de uitbater om haar terug op te halen en later met haar terug te komen voor bijkomend onderzoek naar haar migratiestatus. Hij nam haar mee naar een kamer op de zesde verdieping van een appartementsgebouw en sloot haar daar op. Een uur later werd Oxana dood teruggevonden, blijkbaar had ze geprobeerd te ontsnappen met een aan het balkon bevestigd laken, maar was ze daarbij dodelijk ten val gekomen. Volgens het onderzoek door de Cypriotische autoriteiten was dit een ongeluk, er werd geen vervolging ingesteld.

In de eerdere mensenhandelzaak *Siliadint. Frankrijk* (2005)², betreffende een vijftienjarig Togolees dienstmeisje dat gedwongen werd vijftien uur per dag onbetaald te werken voor een Frans gezin, kwam het Hof tot de conclusie dat er gezien de omstandigheden sprake was van dienstbaarheid (“servitude”), in strijd met art. 4 EVRM. Die bepaling verbiedt uitdrukkelijk slavernij, dienstbaarheid en dwang- of verplichte arbeid. In *Rantsev* gaat het Hof evenwel een stap verder door te stellen dat het niet nodig is te onderzoeken of de feiten onder een van deze noties vallen. Wegens zijn aard en exploitatiedoel is mensenhandel gebaseerd op de uitoefening van machten gerelateerd aan het eigendomsrecht, waardoor het op zichzelf binnen het toepassingsgebied van art. 4 EVRM komt. Het Hof heeft met andere woorden mensenhandel uitdrukkelijk als vijfde verboden categorie aan art. 4 EVRM toegevoegd. Voor een definitie van mensenhandel verwijst het Hof naar art. 3(a) van

het Palermo Protocol³ en art. 4(a) van het Anti-Mensenhandelverdrag⁴. Wanneer er dus sprake is van mensenhandel in de zin van deze verdragen⁵ zal dit onder het toepassingsgebied van art. 4 EVRM vallen.

Art. 4 EVRM schept positieve verplichtingen voor de lidstaten. Het nationale recht moet praktische en effectieve bescherming bieden aan (potentiële) slachtoffers van mensenhandel. Met name moet het strafrecht bestraffende maatregelen voorzien en moeten de daders effectief vervolgd worden, moeten zaken die vaak als dekmantel gebruikt worden voor mensenhandel gereguleerd worden en moet het migratierecht mensenhandel tegengaan. Op de autoriteiten rust ook de positieve verplichting om operationele beschermingsmaatregelen te nemen wanneer zij op de hoogte zijn of zouden moeten zijn van omstandigheden die erop wijzen dat een bepaalde persoon vermoed kan worden in een rechtstreeks en reëel risico te verkeren om het slachtoffer te worden van mensenhandel. Daarnaast bestaat er ook de procedurele verplichting om mogelijke gevallen van mensenhandel op eigen initiatief te onderzoeken. Bij grensoverschrijden-

³ Aanvullend Protocol van 15 november 2000 inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, bij het Verdrag van de Verenigde Naties tegen transnationale georganiseerde misdaad, *United Nations Treaty Series*, vol. 2237, 319.

⁴ Verdrag van 16 mei 2005 van de Raad van Europa ter bestrijding van mensenhandel, *CETS* No. 1970.

⁵ Beide verdragen omschrijven mensenhandel als “de werving, het vervoer, de overbrenging, de huisvesting en de daaropvolgende opnemering van een persoon, door de dreiging met of het gebruik van geweld of van andere vormen van dwang, door ontvoering, fraude, misleiding, misbruik van machtspositie of een situatie van kwetsbaarheid, of wanneer betalingen worden gedaan of beloningen worden gegeven of ontvangen om de instemming te verkrijgen van een persoon die controle uitoefent over een andere persoon met het oog op uitbuiting. De uitbuiting bestaat ten minste uit de uitbuiting van de prostitutie van anderen of uit andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen arbeid of diensten, slavernij of soortgelijke methoden, dienstbaarheid of orgaanextirpatie.”

² Hof Mensenrechten 26 juli 2005, nr. 73316/01, *Siliadint. Frankrijk*.

de mensenhandelzaken zullen staten bovendien effectief moeten samenwerken met de autoriteiten van andere staten.

Volgens het Hof bood het wettelijk en administratief kader in Cyprus onvoldoende bescherming tegen mensenhandel, in strijd met art. 4 EVRM. Er werd in hoofde van Cyprus ook een schending vastgesteld van de verplichting om beschermende maatregelen te nemen. Doordat Rusland het rekruteringsaspect niet had onderzocht, was er sprake van een schending van de procedurele onderzoeksverplichting. Het Hof vond het onnodig om dit laatste aspect te onderzoeken voor Cyprus, aangezien dit land reeds tekort was geschoten inzake zijn onderzoeksverplichting onder art. 2 EVRM. Bovendien werd Cyprus verantwoordelijk gesteld voor onwettige en willekeurige vrijheidsberoving, in strijd met art. 5, § 1 EVRM.

Foltering

Volgens het idee van het *“ticking time bomb scenario”* is het in bepaalde gevallen toegelaten om mensen te folteren als men daardoor levens zou kunnen redden. Dit werd echter door de Grote Kamer van het Hof duidelijk afgewezen in de zaak *Gäfgen, Duitsland*⁶. Aan het absoluut karakter van het verbod van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of straffen (art. 3 EVRM) kan in geen enkele situatie afbreuk gedaan worden.

In september 2002 ontvoerde Magnus Gäfgen het elfjarig zoontje van een rijke bankier. Toen hij enkele dagen later het losgeld kwam ophalen, werd hij gearresteerd. Hij verklaarde dat het zoontje vastgehouden werd door een andere kidnapper. In de overtuiging dat het leven van de jongen in gevaar was, kreeg een politieofficier het bevel van zijn overste om Gäfgen te bedreigen met ondraaglijke pijn. Er werd hem verteld dat een speciaal hiertoe opgeleide politieagent onderweg was met een helikopter en dat de foltering zou gebeuren onder medische begeleiding. Hierop bekende hij dat hij de jongen gewurgd had en hem begraven had onder een aanlegsteiger bij een vijver.

Het Hof herhaalde dat het verbod van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of straf (art. 3 EVRM) absoluut is, zelfs in de moeilijkste omstandigheden en ongeacht het gedrag van de betrokkene of de aard van het misdrijf waarvan hij verdacht wordt. Ook het bedreigen van een persoon met een behandeling in strijd met art. 3 EVRM, schendt deze bepaling. Het Hof besloot dan ook dat er sprake was van een onmenselijke behandeling, in strijd met art. 3 EVRM.

Een tweede kwestie die door het Hof behandeld werd, is de toelaatbaarheid in het licht van het recht op een eerlijk proces (art. 6 EVRM) van bewijsmateriaal dat ten gevolge van een schending van art. 3 EVRM werd verzameld. Het Hof herinnerde in de eerste plaats dat het aanwenden in een proces van verklaringen die bekomen werden door handelingen in strijd met art. 3 EVRM sowieso in strijd is met art. 6 EVRM. Daarnaast werd de vraag opgeworpen wat het lot is van materieel bewijs dat vergaard werd als een rechtstreeks gevolg van de behandeling in strijd met art. 3 EVRM – met name het feit dat Gäfgen de politie naar de bergplaats van het lichaam had gebracht, waar ook bandensporen van zijn auto werden teruggevonden.

Het Hof maakte daarbij een onderscheid tussen enerzijds foltering en anderzijds andere handelingen in strijd met art. 3 EVRM⁷. Ongeacht de bewijswaarde ervan, zal het gebruik van materieel bewijs vergaard als een rechtstreeks gevolg van foltering steeds een schending uitmaken van art. 6 EVRM⁸. Wanneer er sprake is van een onmenselijke of vernederende behandeling, zal het aanwenden van het ten gevolge daarvan verkregen materieel bewijs in strijd zijn met art. 6 EVRM, wanneer dat een impact heeft gehad op de veroordeling of straf van de beklaagde.

Uiteindelijk besloot het Hof dat er geen sprake was van een schending van art. 6 EVRM omdat de veroordeling gebaseerd was op een bekentenis die Gäfgen tijdens zijn proces vrijwillig had

⁶ Hof Mensenrechten 1 juni 2010 (Grote Kamer), nr. 22978/05, Gäfgen, Duitsland.

⁷ Dit onderscheid werd sterk bekritiseerd in de *dissenting opinion* van rechters Rozakis, Tulkens, Jebens, Ziemele, Bianju en Power.

⁸ Dit werd reeds aanvaard in Hof Mensenrechten 11 juli 2006 (Grote Kamer), nr. 54810/00, Jalloht, Duitsland.

afgelegd voor de rechtbank. Dit neemt evenwel niet weg dat *Gäffgent. Duitsland* duidelijk aan-toont dat het gebruik van handelingen in strijd met art. 3 EVRM om een bekentenis af te dwingen of materiaal bewijs te verkrijgen, achteraf niet gehonoreerd mag worden door de rechter.

Fouilleren

De zaak *Gillan en Quintont. het Verenigd Koninkrijk*⁹ draait om de uitgebreide bevoegdheid van politieagenten in het Verenigd Koninkrijk om op basis van de antiterrorismewetgeving personen tegen te houden en te fouilleren. De verzoekers, een betoger en een journalist, werden op 9 september 2003 tegengehouden en gefouilleerd op basis van de *Terrorism Act*, tijdens protesten tegen een wapenbeurs in Londen. Dit was volgens hen in strijd met hun recht op privacy (art. 8 EVRM).

De in 2000 ingevoerde *Terrorism Act* laat toe dat politieagenten personen kunnen tegenhouden en fouilleren op zoek naar zaken die gebruikt kunnen worden in het kader van terrorisme. Hierbij wordt niet vereist dat er een redelijk vermoeden bestaat dat die personen betrokken zijn bij terrorisme, noch dat de agent redenen moet hebben om de aanwezigheid van dergelijke zaken te vermoeden. Een persoon kan aangehouden worden voor de tijd die redelijkerwijs vereist is om toe te laten hem te fouilleren. Wie niet stopt of niet meewerkt tijdens de fouilleren, kan veroordeeld worden tot een gevangenisstraf en een boete. De desbetreffende politieagent moet hiervoor de toestemming krijgen van een officier. Die toestemming moet gemeld worden aan de *Secretary of State*, die deze binnen de 48 uur kan weigeren. De toestemming geldt enkel binnen een bepaald gebied en voor een verlengbare periode van 28 dagen.

Volgens het Hof maakt het gebruik van overheidswang om een persoon, zijn kledij en zijn persoonlijke bezittingen te onderzoeken een duidelijke inmenging uit van het recht op privacy. Dergelijke inmenging kan slechts gerechtvaardigd worden wanneer die “in overeenstem-

ming met de wet” is, een wettig doel nastreeft en “noodzakelijk in een democratische samenleving” is.

Het Hof herinnert eraan dat een maatregel om “in overeenstemming met de wet” te zijn, een wettelijke basis moet hebben, die bovendien moet voldoen aan de vereisten van toegankelijkheid en voorzienbaarheid. Er moet wettelijke bescherming voorzien worden tegen willekeurige inmengingen door de overheid in de fundamentele rechten van een individu. Wanneer een autoriteit een discretionaire bevoegdheid bij wet toebedeeld krijgt, mag die niet onbeperkt zijn. De wet moet immers voldoende duidelijk de omvang van die bevoegdheid en de wijze waarop ze wordt uitgeoefend vastleggen.

In de eerste plaats onderzoekt het Hof de toekenning van de toestemmingen door officieren. Zij kunnen die toestemming geven wanneer zij dit “nuttig” vinden voor het voorkomen van terroristische daden. Het Hof merkt hierbij op dat er dus niet vereist wordt dat de toegekende bevoegdheid “noodzakelijk” moet zijn, zodat er geen proportionaliteitsafweging wordt gemaakt. Hoewel de toestemming geweigerd kan worden door de *Secretary of State*, blijkt dat hij dat in de praktijk nooit heeft gedaan. Het is mogelijk om *judicial review* te vragen van de beslissing tot toekenning van deze bevoegdheden, maar gezien de brede formulering van de wet is het zo goed als onmogelijk om te bewijzen dat die toekenning onwettig was. Het bij wet voorziene toezicht door een onafhankelijke expert is slechts beperkt tot het rapporteren over de algemene wijze waarop de wet werd toegepast, hij kan geen toestemmingen weigeren of aanpassen. De afbakening van de toestemming in de ruimte omvat zeer uitgebreide gebieden met een zeer grote bevolking. De toestemming is in de tijd beperkt tot 28 dagen, maar in de praktijk bleek dat de toestemming gegeven aan de Londense politie sinds de invoering van de wet continu verlengd werd.

Ook bij het uitoefenen van deze bevoegdheid beschikt de individuele politieagent over een ruime discretionaire bevoegdheid. Doordat alleen maar vereist wordt dat een fouilleren moet gebeuren met het oog op het zoeken voor zakendie gebruikt kunnen worden in het kader

⁹ Hof Mensenrechten 12 januari 2010, nr. 4158/05, *Gillan en Quintont. het Verenigd Koninkrijk*.

van terrorisme, hangt de beslissing om te fouilleren enkel af van de intuïtie van de agent. Uit statistische gegevens blijkt dat deze bevoegdheid enorm vaak wordt aangewend. Volgens het rapport van de onafhankelijke expert blijkt bovendien dat geen enkele van de duizenden fouilleringen verband hield met een terroristisch misdrijf. Volgens het Hof bestaat er een duidelijk risico van willekeur. Statistische gegevens wijzen er op dat de bevoegdheden discriminatoir werden aangewend tegen zwarten en Aziaten. Bovendien bestaat het risico dat ze misbruikt worden tegen betogers, in strijd met art. 10 en 11 EVRM. Ook hier biedt *judicial review* geen oplossing, omdat het zo goed als onmogelijk is om aan te tonen dat de ruime bevoegdheid verkeerd werd uitgeoefend.

Het Hof besloot dan ook dat de bevoegdheden te ruim werden omschreven en dat er onvoldoende waarborgen tegen misbruik waren voorzien. De regeling in het Verenigd Koninkrijk werd dat ook niet “in overeenstemming met de wet” geacht, in strijd met art. 8 EVRM.

Detentie vreemdelingen

Het is trouwens de tweede keer in twee jaar tijd dat het Verenigd Koninkrijk door het Europees Hof werd teruggefloten voor zijn antiterroriswettenwetgeving. In de zaak *A. e.a. t. het Verenigd Koninkrijk*¹⁰ (2009) besloot het Hof dat de mogelijkheid om van terrorisme verdachte vreemdelingen voor onbepaalde duur van hun vrijheid te beroven in strijd was met art. 5, § 1 EVRM en dat de beroepsmogelijkheden niet voldeden aan de vereisten van art. 5, § 4 EVRM.

Vooreerst moet opgemerkt worden dat het vaste rechtspraak van het Europees Hof is dat een vrijheidsberoving met het oog op een uitzetting onwettig wordt in het licht van art. 5, § 1 EVRM, wanneer de uitzettingsprocedure niet met “de nodige voortvarendheid” wordt voortgezet¹¹.

Het Verenigd Koninkrijk had evenwel in zijn antiterroriswettenwetgeving voorzien dat een van

terrorisme verdachte vreemdeling van zijn vrijheid beroofd kon worden met het oog op uitzetting – zoals voorzien door art. 5, § 1, f) EVRM – ook wanneer de verwijdering van het grondgebied om praktische redenen niet mogelijk was, bijvoorbeeld omdat dat in strijd zou zijn met art. 3 EVRM. Doordat dergelijke detentie voor onbepaalde duur in strijd was met de vereiste van “de nodige voortvarendheid”, maakte het Verenigd Koninkrijk dan ook een afwijking op basis van art. 15 EVRM. Dat artikel laat, in geval van oorlog of een algemene noodtoestand, toe dat er maatregelen genomen worden die afwijken van bepaalde rechten, “voor zover de ernst van de situatie deze maatregelen strikt vereist”.

Het Hof aanvaardde dat de strijd tegen het terrorisme beschouwd kon worden als een algemene noodtoestand in de zin van art. 15 EVRM. Er wordt evenwel vereist dat de afwijking een werkelijk antwoord is op de noodtoestand, dat ze volledig gerechtvaardigd wordt door de speciale omstandigheden van de noodtoestand en dat er voldoende waarborgen tegen misbruik voorzien zijn. Door maatregelen uit het migratierecht aan te wenden om een veiligheidsprobleem aan te pakken, slaagde het Verenigd Koninkrijk er volgens het Hof niet in om het probleem adequaat aan te pakken. Ten aanzien van verdachte terroristen die niet over de Britse nationaliteit beschikten, werd zo immers de disproportionele en discriminatoire last van vrijheidsberoving voor onbepaalde duur gelegd. Het Hof besloot dan ook dat de afwijking onder art. 15 EVRM ongeldig was en dat art. 5, § 1 EVRM geschonden was ten aanzien van negen verzoekers.

Art. 5, § 4 EVRM vereist dat elke persoon die van zijn vrijheid wordt beroofd voorziening kan vragen bij een rechter. Gezien de onbepaalde duur van de detentie, stelde het Hof dat dergelijke procedure aan dezelfde vereisten diende te voldoen als deze van een eerlijk proces in strafzaken. In de procedure voor de speciaal hiertoe opgerichte *Special Immigration Appeals Commission* werd de toegang van de verzoeker en zijn advocaat echter sterk beperkt. Zij konden enkel het “open” bewijs bestuderen, het “gesloten” bewijs kon enkel bekeken worden door een “speciale advocaat”, die door de *Solicitor General* werd aangewezen. Die kon in naam van de

¹⁰ Hof Mensenrechten 12 oktober 2006 (Grote Kamer), nr. 3455/05, A. e.a. t. het Verenigd Koninkrijk.

¹¹ Bvb. Hof Mensenrechten 15 november 1996 (Grote Kamer), nr. 22414/93, Chahalt. het Verenigd Koninkrijk.

betrokkene opmerkingen formuleren over het “gesloten” bewijs. Bovendien werd er ook een “open” en een “gesloten” vonnis geveld, enkel het “open” vonnis was beschikbaar voor de verzoeker en zijn advocaat. Het Hof merkte op dat de “speciale advocaat” zijn rol slechts op een zinvolle wijze kon vervullen, wanneer de verzoeker voldoende informatie kreeg over de beschuldigingen tegen hem, zodat hij effectieve instructies kon geven. Ten aanzien van vier van de verzoekers besloot het Hof dat er sprake was van een schending van art. 5, § 4 EVRM, aangezien het “open bewijs” voornamelijk uit algemene beweringen bestond en het vonnis in beslissende mate op het “gesloten” bewijs was gebaseerd. De arresten *Gillan en Quinton t. het Verenigd Koninkrijk* en A. e.a. t. het Verenigd Koninkrijk leren dat de strijd tegen het terrorisme geen vrijgeleide is om onbepaald fundamentele rechten te beperken. Bovendien leert A. e.a. dat men het migratierecht niet mag misbruiken om aan strafrechtelijk beleid te doen, ook wanneer het over terrorisme gaat.

Aanhouding op volle zee

De zaak *Medvedyeva. a. t. Frankrijk*¹² draait om de interceptie op volle zee van een Cambodianaans cargoschip dat een grote lading cocaïne vervoerde. Cambodiam had enkele dagen eerder in een diplomatieke nota ermee ingestemd dat Frankrijk het schip mocht onderscheppen en onderzoeken en dat vervolging mocht ingesteld worden. Ter hoogte van de Kaapverdische eilanden werd het schip geënterd door de Franse marine, de opvarenden werden ontwapend en opgesloten in hun cabines. Dertien dagen later kwam het schip in Brest aan, waar de betrokkenen door de politie gearresteerd werden en dezelfde dag nog voor de onderzoeksrechter werden geleid. Ze klaagden over een schending van art. 5, § 1 en 3 EVRM.

Het Hof stelt eerst vast dat Frankrijk vanaf de interceptie volledige en exclusieve controle uitoefende over het schip, zodat de opvarenden binnen haar rechtsmacht, in de zin van art. 1

EVRM, vielen. Aangezien de betrokkenen opgesloten werden in hun cabines en de koers van het schip door de marine werd bepaald, was er sprake van een vrijheidsberoving. Deze was erop gericht hem voor een bevoegde rechterlijke instantie te leiden, zoals toegestaan door art. 5, § 1, c) EVRM. De vraag was evenwel of er een voldoende voorzienbare wettelijke basis was voor de arrestatie.

Volgens het internationaal publiekrecht berust de rechtsmacht in principe bij de vlaggenstaat. Art. 108 van het VN-Zeerechtsverdrag laat toe dat een staat, die vermoedt dat een schip dat zijn vlag draagt betrokken is bij drugssmokkel, de medewerking van andere staten kan vragen om die smokkel te onderdrukken. Volgens het Hof biedt dit geen wettelijke basis voor de ondernomen actie, bovendien is Cambodiam geen partij bij het VN-Zeerechtsverdrag. Art. 110 VN-Zeerechtsverdrag verleent in bepaalde gevallen, zoals piraterij, universele rechtsmacht om schepen aan te houden, maar de strijd tegen drugssmokkel valt hier niet onder. Art. 17 van het VN-Verdrag tegen sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen laat toe dat een vlaggenstaat een andere staat toestemming geeft om aan boord van een schip te gaan, om het te onderzoeken en om “passende maatregelen” te nemen ten aanzien van het schip en de personen en de lading aan boord. Ook dit Verdrag biedt volgens het Hof geen wettelijke basis voor een vrijheidsberoving, bovendien is Cambodiam geen partij. In de diplomatieke nota werd niet duidelijk voorzien wat het lot van de bemanning was, zodat dit volgens het Hof geen voldoende voorzienbare wettelijke basis is voor een arrestatie¹³. Het Hof besluit dan ook dat er sprake is van een schending van art. 5, § 1 EVRM.

In het licht van de “compleet uitzonderlijke omstandigheden” – met name de staat van het schip, de afstand die afgelegd moest worden en de weersomstandigheden – is een termijn van

¹² Hof Mensenrechten 29 maart 2010 (Grote Kamer), nr. 3394/03, *Medvedyeva. a. t. Frankrijk*.

¹³ In hun *dissenting opinion* voerden rechters Costa, Casadevall, Birsan, Garlicki, Hajiyeve, Sikuta en Nicolaou aan dat de voorzienbaarheidsvereiste minder eng moest geïnterpreteerd worden gezien de uitzonderlijke omstandigheden en dat de diplomatieke nota wel als wettelijke basis kon dienen.

dertien dagen niet in strijd met art. 5, § 3 EVRM¹⁴, dat vereist dat een op verdenking van een misdrijf gearresteerde persoon onverwijld voor een rechter wordt geleid. Dit gebeurde uiteindelijk amper negen uur na hun aankomst in Brest.

Huwelijk gedetineerden

In 1979 moest de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens zich in de zaak *Hamer t. het Verenigd Koninkrijk*¹⁵ uitspreken over de vraag of gedetineerden het recht hebben om te huwen tijdens hun detentie. De Commissie oordeelde dat de absolute onmogelijkheid om te huwen in de gevangenis, in combinatie met de weigering van de aanvraag van de betrokkene om verlof te krijgen uit de gevangenis om elders te huwen, in strijd was met zijn recht te huwen (art. 12 EVRM). Het duurde uiteindelijk tot 2010 voor het Europees Hof zich in de zaken *Jaremwicz t. Polen*¹⁶ en *Frasik t. Polen*¹⁷ over deze kwestie moest buigen. In Polen is het niet onmogelijk voor gedetineerden om te huwen tijdens hun detentie, maar hiervoor moet wel rechterlijke toestemming gegeven worden. In beide zaken werd het verzoek van de betrokkenen om te huwen geweigerd, omdat de kwaliteit van hun respectieve relaties in vraag werd getrokken.

Het Hof herinnerde er vooreerst aan dat een gedetineerde al zijn fundamentele rechten en vrijheden, die niet in strijd zijn met het doel van de vrijheidsberoving, blijft uitoefenen en dat elke beperking van die rechten moet gerechtvaardigd worden door de autoriteiten. Gedetineerden verliezen hun recht om te huwen (art. 12 EVRM) niet louter door hun status. De autoriteiten mogen zich bemoeien met bepaalde praktische aangelegenheden, maar het recht om te huwen zelf mag

enkel beperkt worden wanneer er gevaar is voor de veiligheid binnen de gevangenis of in het belang van het voorkomen van oproer of strafbare feiten. Dit was echter niet het geval, de weigering was immers gebaseerd op een beoordeling van de kwaliteit van de relaties. Een dergelijke beoordeling kon volgens het Hof niet gerechtvaardigd worden, aangezien het een strikt private en persoonlijke aangelegenheid betreft.

Bovendien werd het argument van de Poolse regering dat de betrokkenen konden huwen na hun vrijlating verworpen, aangezien een verdraging in het sluiten van een huwelijk niet gerechtvaardigd is in het licht van art. 12 EVRM. Volgens het Hof werd het recht om te huwen in beide zaken op een arbitraire wijze beperkt, waardoor aan de kern van dat recht geraakt werd, in strijd met art. 12 EVRM.

Laurens Lavrysen*

¹⁴ Volgens *dissenters* Tulkens, Bonello, Zupani, Fura, Spielmann, Tsotsoria, Power en Poalelungi was er wel sprake van een schending van art. 5, § 3 EVRM, omdat Frankrijk niet alles gedaan had om de verzoekers, eventueel met een ander schip, sneller naar Brest te vervoeren.

¹⁵ Commissie Mensenrechten 13 december 1979, nr. 7114/75, *Hamer t. het Verenigd Koninkrijk*.

¹⁶ Hof Mensenrechten 5 januari 2010, nr. 24023/03, *Jaremwicz t. Polen*.

¹⁷ Hof Mensenrechten 5 januari 2010, nr. 22933/02, *Frasik t. Polen*.

* Human Rights Centre Universiteit Gent.